

Lord M.

Boeken van Arthur Japin bij De Arbeiderspers:

Magonische verhalen (1996)
De zwarte met het witte hart (roman, 1997)
De vierde wand (verhalen, 1998)
Magonia (verhalen en filmscenario, 2001)
De droom van de leeuw (roman, 2002)
De vrouwen van Lemnos (choreografisch scenario, 2002)
Een schitterend gebrek (roman, 2003)
Alle verhalen (2005)
Dooi en Zeep (twee novellen, 2006)
De grote wereld (Boekenweekgeschenk, 2006)
De overgave (roman, 2007)
Zoals dat gaat met wonderen. Dagboeken 2000-2007 (2008)
Vaslav (roman, 2010)
Kussenboek (citaten, 2011)
Maar buiten is het feest (roman, 2012)
De man van je leven (roman, 2013)
De gevleugelde (roman, 2015)
Kolja (roman, 2017)
Geluk, een geheimtaal. Dagboeken 2008-2018 (2019)
Mrs. Degas (roman, 2020)
Wat stilte wil (roman, 2022)
Mijn verzonnen familie (schrijversprentenboek, 2022)
Hoe valt een schrijver uit de trein! (grafische roman, illustraties: Eric J. Coolen, 2023)
Het Stravinsky-spel (roman, 2024)

Bezoek ook www.arthurjapin.nl
www.facebook.com/arthur.japin

X: @arthurjapin

 arthurjapin

Arthur Japin
Lord M.
Roman

Uitgeverij De Arbeiderspers

Amsterdam · Antwerpen

Copyright © 2026 Arthur Japin

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie
of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij
De Arbeiderspers, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Ook tekst- en datamining van deze uitgave is
zonder schriftelijke toestemming van de uitgeverij
niet toegestaan.

Omslagontwerp: Mijke Wondergem
Omslagillustratie: Lady Caroline Lamb by
Thomas Phillips, reproduced by permission
of Chatsworth Settlement Trustees /
Bridgeman Images
Portret auteur: Keke Keukelaar

Afbeeldingen in binnenwerk: tekeningen door
Lady Caroline Lamb, Carl H. Pforzheimer Collection
of Shelley and His Circle, The New York Public
Library. 'Julia Conyers album', The New York Public
Library Digital Collections, 1769-1830
Typografie: Nico Richter

ISBN 978 90 295 5356 8 / NUR 301

arthurjapin.nl
arbeiderspers.nl

Voor de productie van de boeken van
De Arbeiderspers wordt alleen gebruikgemaakt van
duurzaam en verantwoord geproduceerd papier.

*For thy sweet love remembered such wealth brings
That then I scorn to change my state with kings.*

Sonnet 29, WILLIAM SHAKESPEARE

Inhoud

I.

Uit de dagboeken

van Lord M. — 1837

II

II.

Caroline — 1799-1805

61

III.

Uit de dagboeken

van Lord M. — 1838

105

IV.

Caroline & Byron — 1805-1813

153

V.

Uit de dagboeken

van Lord M. — 1839

211

VI.

Caroline — 1815-1828

241

VII.
Uit de dagboeken
van Lord M. — 1840
295

NAWOORD
315

BRONNEN
321

WIE IS WIE
325

Lord M.

I.

*Uit de dagboeken
van William Lamb,
Lord Melbourne*

1837

20 juni

Vanochtend, even na zessen, het hele huis in rep en roer. De koning heeft zijn laatste adem uitgeblazen. Een boodschapper bracht me het nieuws uit Windsor, waar de dood vannacht om twaalf minuten over twee intrad. Hij liet weten dat ik met spoed op Kensington Palace werd verwacht, waar de aartsbisschop van Canterbury en de Lord Great Chamberlain de prinses het doodsbericht al hadden gebracht. (Ik schrijf 'prinses', maar moet nu zeggen 'koningin'. Daaraan moet mijn pen nog wennen.) Hoe dan ook, Victoria wilde niets doen of beslissen voordat zij mij gesproken had.

Overhaast vertrokken, ongeschoren en nagenoeg zoals ik was. Jenkins had de tegenwoordigheid van geest mij nog snel een rouwband om te binden. Ik gaf hem opdracht mijn uniform van de Geheime Raad alvast klaar te leggen, want wij zullen in de loop van de ochtend bijeen moeten komen.

Tijd om een rijtuig in te spannen was er niet, ook de stalmeester werd in zijn bed overvallen door het nieuws. Ik sprong dus op het eerste het beste paard dat zijn jongens voor me zadelden. In galop – geen sinecure op mijn leeftijd – haastte ik mij door Green Park.

Op Rotten Row kwam mij een aantal koetsen tegemoet op de terugweg van het bal op Holland House, waarvoor ik gisteravond wijselijk had bedankt. De feestgangers wa-

ren zich, net als de rest van het land, op dat vroege uur van het droeve nieuws nog onbewust. Zij die mij herkenden, schoven hun raampjes neer en hingen helemaal naar buiten om mij na te kijken. Een enkeling riep wat er in hemelsnaam aan de hand was, maar ik maakte ze niets wijzer.

De eerste die ik bij het paleis aantrof was John Conroy. Hij beende in afwachting van mijn komst verzenuwd heen en weer over de binnenplaats.

‘Zij weigert ons te ontvangen!’ begon hij op zijn gebruikelijke hoge toon. Meestal duurt het dan niet lang meer of hij loopt rood aan. ‘Zelfs haar eigen moeder, die op een moment als dit toch aan haar zijde hoort te zijn, laat ze niet binnen.’

Voordat ik kon afspringen, greep hij mijn paard bij de leidsels.

‘Als toch je eigen kind je niet wil zien... de hertogin van Kent is er kapot van,’ kakelde hij verder. Die vent is major-domus, maar meet zich sinds een paar jaar alle airs aan van een gelijke. ‘Snikkend ligt zij in dezelfde stoel waarin zij een uur geleden neerzeeg toen barones Lehzen kwam vertellen, smalend natuurlijk, dat de kersverse vorstin er voorlopig niet aan toe is ons te zien.’

Ik trok hem de teugels uit handen, gaf ze aan een page en ging naar binnen, maar Conroy volgde mij de hal door en de trappen op tot aan het eerste bordes, waar hij mij de weg versperde.

‘Maar u ontbiedt ze dus wel!’ ratelde hij ondertussen. ‘Stelt u zich voor, haar volledige leven heeft de hertogin in dienst van deze dag gesteld. Zelf heb ik mijn ziel en zaligheid ervoor opgeofferd, en zie de manier waarop haar dochter ons bedankt! Ik hoop dat u Victoria aan het verstand wilt peuteren hoe harteloos zij is en onrechtvaardig.’

‘Er is de afgelopen uren veel veranderd,’ suste ik. ‘Met grote gevolgen voor al onze levens, maar meest van al toch wel voor dat van háár: lang leve de koningin!’

‘Zij leve lang,’ bromde hij met tegenzin. ‘Natuurlijk, ja, de troon is immers waarvoor wij de afgelopen jaren alles hebben gegeven, zowel haar moeder als ikzelf. Dus, wat zegt u, Lord Melbourne, heb ik uw garantie dat u onze zaak bij haar bepleit en haar wilt doen inzien hoe onvolwassen zij nog is en hoe volstrekt onredelijk? Haar eigen moeder... Dit kan toch zeker niet allemaal zomaar?’

‘Integendeel,’ stelde ik. ‘Uw protegee is achttien jaar sinds... hoe lang is het nu, sinds ruim drie weken? Daarmee is zij wilsbekwaam en zelfstandig. Daarenboven is zij zojuist vorstin geworden over het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Ierland. Als iemand kan doen wat haar goeddunkt, dan is zij het wel.’

En ja hoor, daar verscheen het vuurrood, eerst in zijn hals en daarna op zijn wangen.

‘Als u mij nu doorlaat,’ drong ik aan en ik duwde hem opzij, ‘dan zal ik onze jonge vorstin eerst eens de eer betonen die haar toekomst en daarna zien wij verder.’

Mijn ontvangst in het voorvertrek was nauwelijks warmer. De Lord Chamberlain en de aartsbisschop van Canterbury, aan wie sinds jaar en dag de adviseursrol toevalt in de eerste uren van een koningschap, zaten er zuur bij. Die twee hadden daar natuurlijk naar toegeleefd en leken behoorlijk ontstemd dat ik op het punt stond te gaan strijken met de eer.

‘Zij vroeg nu eenmaal om u.’ Lord Conyngham haalde zijn schouders op.

‘Zo is het,’ vulde Howley aan, ‘en nogal stellig.’

Buiten de plichtpleging van condoleance en het erkennen van de troonwissel, brachten de mannen, terwijl ik werd aangediend, geen woord op.

‘Lord M.!’

Zodra de hofmeester mij binnenliet, gewoon in de kleine zitkamer, wilde Victoria meteen op mij toe komen, enthousiast als altijd, maar toen drong het tot haar door dat ook onze begroeting, zoals alles in haar leven, er voorgoed anders aan toe zou moeten gaan dan wij gewend zijn. Zij stakte dus, bleef staan bij de haard, streek haar haren, die nog loshingen, naar achteren, en bood mij de gelegenheid om op haar toe te komen.

Ook zij had geen tijd gehad om zich in rouwkleding te steken, maar was nog in ochtendtenue, een kamerjurk van los vallende lichtblauwe tule, dezelfde die zij droeg toen zij met het nieuws werd gewekt, iets meer dan een uur geleden. Die kleur deed het lichtblauw van haar ogen opleven en ondanks alle ernst van deze dag straalde dat vrolijk appelrond gezichtje als altijd.

Zij stak een hand uit, zoals gewoonlijk, opdat ik die kon kussen, maar door de veranderde verhoudingen was het voor ons allebei onwennig. Haar gebaar hield het midden tussen kinderlijk en koninklijk, waardoor het ook leek alsof ze van mijn knielen schrok en mij overeind wilde helpen. Hoe dan ook, ik greep de uitgestoken hand, drukte die een tel zacht tegen mijn voorhoofd en was zelf verbaasd dat mijn stem brak toen ik alleen maar zei: ‘Your Majesty.’

‘Prime minister,’ antwoordde zij formeel.

Zij maande me om op te staan, nam plaats op de sofa en gebaarde me daar ook te komen zitten, waarna wij verdere ceremonie voorlopig lieten varen.

‘Het is hem dus gelukt!’ begon zij aangedaan. ‘Wat een wilskracht moet hem dat hebben gekost, maar mijn oom heeft woord gehouden.’

Een maand of zes geleden, nadat hem was verteld dat

zijn einde naderde, had William IV tijdens een banket in St James's, ik was erbij, luidkeels verklaard dat hij er alles aan zou doen om zijn dood te rekken tot ná 24 mei, de achttiende verjaardag van zijn nichtje, omdat hij koste wat het kost wilde voorkomen dat Victoria's moeder, de hertogin van Kent, zijn schoonzuster aan wie hij een bloedhekel had, het regentschap zou krijgen waarop zij en Conroy aasden.

En zowaar, dat is hem dus gelukt.

'Die twee zullen hem vandaag wel verwensen,' zei Victoria, 'in plaats van onze koning te betreuren, zoals de rest van het land. Hebt u ze gesproken?'

'Alleen Sir John.'

'En?'

'Hij toont zich overstuur, zoveel is zeker.'

'O, verdriet zal hij vast en zeker hebben, de rat, maar niet uit rouw.'

'U hebt ze verrast, als ik het goed begrijp, en bent onmiddellijk opgetreden.'

'De aartsbisschop en de Lord Chamberlain waren nog niet aangediend of mijn moeder begreep dat het grote moment waarop zij nu al zo lang wacht, eindelijk is aangebroken. Zij stond op, klaar om de heren te gaan ontvangen samen met Conroy, die zich opwierp als mijn privésecretaris. Reken maar dat ze dit allemaal tevoren tot in detail hadden uitgedacht.'

'Dat zou mij niet verbazen.'

'Ik heb ze hun plaats gewezen. Vraag me niet waar ik het vandaan haalde, zelf schrok ik er haast net zo van als zij, maar als vanzelf vond ik mijn stem. Ik heb ze verboden me te volgen en gezegd dat ik de heren alleen te woord zou staan. Mijn moeder smeekte mij, maar ik vond de kracht om het juk van mijn jeugd af te werpen. Zij kon niet geloven dat ik haar betovering verbrak, maar

God heeft mij hiertoe nu het recht verschaft en ook de macht.'

'Precies zoals de hertogin altijd al vreesde.'

'Ik heb opdracht gegeven mijn bed uit haar slaapkamer te halen, onmiddellijk. Dat was mijn allereerste handeling als vorstin, mijn eigen kamer. Weet u, Lord M., dat ik in mijn hele leven nog niet één nacht zonder mijn moeder heb mogen slapen?'

'Dat is me ter ore gekomen, ja.'

'Als ik een boek pak, komt zij erbij zitten. Niet om te lezen, alleen om me in de gaten te houden. Alsof ze niet kan uitstaan dat ik zo van lezen houd. Schrijf ik mijn brieven, dan zit zij tegenover me en voordat die de deur uit gaan, leest zij alles na. Ik houd een dagboek bij in de wetenschap dat zij erin kijkt. Maar vanavond... voor het eerst een eigen ruimte met een eigen ledikant. Met mijn regering begint ook eindelijk mijn leven.'

'Wat kan ik daarbij voor u betekenen?' vroeg ik.

'Onze gesprekken hebben mij voorbereid op het koningschap, Lord M., ik weet het een en ander, ken mijn taak, de grondwet en wat mij staatkundig nu te wachten staat, maar ik ben ook jong en zal nog erg veel moeten leren. Omdat het mij altijd verboden is geweest met anderen om te gaan, begin ik met een achterstand. Wie kwaad wil, zal dit tegen me gebruiken. Ik verwacht te worden belaagd door hele colonnes mannen zoals Conroy, handenwringend in de rij bij het idee mij, jong en onervaren meisje, te kunnen vormen en kneden voor hun eigen politieke gewin.'

'Dan kennen ze u niet.'

'Zij beschouwen mij nog als een kind, door mijn jeugd maar ook door mijn lengte; iemand van minder dan vijf voet heeft nu eenmaal geen natuurlijk overwicht... Maar bovenal: zij zullen mij beoordelen als vrouw.'

‘Engeland werd eerder en voortreffelijk door vorstinnen geregeerd.’

‘En toch wordt vrouwelijk inzicht door mannen onderschat. Het bestaan ervan, de mogelijkheid dat wij zelfstandig kunnen denken en beslissen wordt door velen, ook onder mijn volk, zelfs glashard ontkend. Daar zullen de heren politici gebruik van willen maken.’

‘In dat geval onderschatten ze niet enkel uw geslacht maar ook uw wil,’ zei ik. ‘Dan wacht hun dus een ruw ontwaken en verdienen ze ons mededogen voor de verrassing die ze nog gaan krijgen!’

Hier moest zij om lachen.

‘Dat neemt niet weg dat ik geen enkele ervaring in regeren heb en veel zal moeten leren. U leidt dit land al zoveel jaren...’

‘Mijns ondanks,’ sputterde ik tegen. ‘Bij elke cruciale stemming duim ik dat een conservatieve meerderheid mijn parlement ten val brengt.’

Zij vatte het als grapje op. Dat liet ik zo. Dit was niet het moment om te zeggen hoe ik stiekem hunker naar de dag waarop ik zal worden teruggeworpen op mijn oude leven, aangezien het hare juist vanaf vandaag volledig, voorgoed en onherroepelijk haar volk toebehoort.

‘U gaat al zoveel jaren in de wereld mee,’ hervatte zij, ‘en u weet oneindig veel meer dan ik, maar u hebt mij altijd behandeld en met mij gesproken als gelijke.’

‘En van ieder gesprek heb ik genoten.’

‘Daarom wil ik niets liever dan dat u mij terzijde blijft staan op diezelfde vertrouwelijke manier. Dit is mijn eigen wens, maar ook die van oom Leopold.’

Haar oom, die zij als een vader beschouwt, had mij dit al verzocht via baron Stockmar, die sinds jaar en dag fungeert als gezant voor de familie Coburg. Ik had hun van mijn toewijding verzekerd en beloofde nu mijn trouw

ook aan de jonge koningin, die uit dank mijn beide handen greep.

We namen tegenover elkaar plaats aan haar schrijftafel, ik om haar toespraakje voor de Geheime Raad te schrijven, zij voor een aantal dringende brieven. Eerst een kort bericht aan haar oom Leopold, dat zij mij liet zien zodra zij ermee klaar was, stralend, omdat zij voor de allereerste keer had ondertekend als Victoria Regina.

Hierna schreef zij een condoleance aan haar tante Adelaide, met de geruststelling dat zij ook na Williams uitvaart op Windsor Castle kan blijven wonen zolang zij wil.

‘U adresseert hem aan *Hare Majesteit, de koningin*,’ merkte ik op. ‘Officieel is haar aanspreektitel sinds vanochtend *koningin-weduwe*.’

‘Die verandering in haar status ben ik me bewust,’ antwoordde Victoria. ‘Maar ik wil niet de eerste zijn die haar daaraan herinnert. Zij heeft vandaag al genoeg verdriet.’

Als geroepen stormde haar spaniël de kamer binnen, wild kwispelend, gevolgd door barones Lehzen met een rouwjurk over de arm ten teken dat Victoria’s ochtendtoilet geen verder uitstel meer duldde. Toch liet zij Dash nog snel haar kersverse koninklijke neusje likken.

Onder aan de trappen in de hal bood de gouvernante haar een arm, gewoontegetrouw, want sinds de dag dat het duidelijk was dat zij troonopvolgster zou worden, was het Victoria door Conroy en haar moeder verboden ongebeleid over een trap te gaan.

‘Niet meer, Lehzen,’ sprak zij nu.

Zij liep enkele treden omhoog, aarzelde even, versnelde toen haar pas tot aan het eerste bordes. Daar hield ze in en keek om. De barones knikte haar bemoedigend toe, terwijl zij één hand op haar hart legde en met de andere

even in mijn arm kneep van trots.

‘Nooit meer,’ besloot de jonge koningin. ‘Nooit meer!’

Zij tilde haar ochtendjas een tikje op en rende de rest van de trappen uitgelaten omhoog, achtervolgd en ingehaald door Dash, al even enthousiast.

‘Verdomde kerel!’ gromde Wellington, toen ik later die ochtend in Raads-ornaat op het paleis terugkeerde. Op weg naar de Rode salon had Conroy hem net zo aangeklampt als mij een paar uur eerder op de binnenplaats. ‘Waagde het te waarschuwen dat Victoria intellectueel een stuk jonger is dan haar jaren.’

Zichtbaar getekend door alle Waterloo-herdenkingen van afgelopen weekend stak de hertog schriel af tegen zijn gouden epauletten en overdadige azuren sjerp. Eén ding moet je de man nageven, heeft hij zijn vijand eenmaal gevonden, dan vlamt zijn woede formidabel als vanouds.

‘Probeerde me te overtuigen dat zijn pupil te kinderlijk zou zijn om te regeren. Te wereldvreemd, te onzelfstandig. “Geen wonder, Conroy,” heb ik hem gezegd, “na jarenlang gebukt te hebben moeten gaan onder een schrikbewind als het uwe. Goddank eindigt dat hier.” En nóg bleef dat ventje smekelen om invloed. Heus, Melbourne, voor zulke lui zijn de galeien nog te goed!’

Om half twaalf zwaaiden de deuren open. De koningin droeg een simpele japon van zwarte zijde in rouw om de koning, maar maakte, klein als zij is, met ontblote hals en schouders direct een statueske, koninklijke indruk. Zij knikte naar de aanwezige Lords, zocht daartussen heel

even mijn blik, en liet zich toen door haar ooms, de hertogen van Sussex en Cumberland begeleiden naar de troon, ontspannen alsof zij deze rol al jaren speelde.

Enmaail gezeten las zij de toespraak voor, even waardig als bescheiden, kalm en met alle nadruk die wij hadden geoefend, waarna zij de leden van haar Geheime Raad beëdigde, haar ooms als eersten. Die knielden neer, zwoeren trouw en kusten haar hand. De twee oude mannen, onder wier tirannie zij in haar jeugd zo had geleden, nu voor haar te zien buigen, deed haar blozen.

‘Ineens zag ik de kloof tussen mijn persoonlijke en mijn openbare leven,’ verklaarde ze later die middag, toen wij weer met zijn tweeën zaten, nu om samen haar taken voor de komende dagen door te nemen. ‘Nooit eerder was ik me dat verschil zo bewust. Neer te kijken op hen die ooit zo’n macht over mij hadden. Ik zal moeten oppassen...’ Haar gezicht betrok. ‘Dit is een eerste valkuil, dat voel ik al wel, te gaan geloven dat ik ook het recht heb naar die nieuwe macht te handelen.’

‘Al met al, de hele ceremonie had niet beter kunnen gaan,’ prees ik. ‘Unaniem zingt iedereen uw lof, de eerste indruk overtrof ieders verwachting. “Als het mijn eigen dochter was geweest,” jubelde de hertog van Wellington, “had ik niet trotser kunnen zijn.” Kortom, Majesteit, we kunnen gerust zijn en tevreden.’

We namen het protocol door voor de staatsoptocht van morgenochtend, de proclamatie op het bordes van St. James’s Palace om twaalf uur, en haar voorzitterstaken voor de daaropvolgende tweede bijeenkomst van de Geheime Raad.

Ook liet de vorstin weten haar intrek te willen nemen in het voormalig paleis van haar grootmoeder.